

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO. 411.4.6.2023

Pani
Joanna Beata Kierner
Dyrektor
Miejskiego Domu Kultury w Jeżowie
ul. Kwiatowa 1
95-047 Jeżów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/23/003/LLO - Funkcjonowanie samorządowych bibliotek publicznych w województwie łódzkim

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 93-106 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

MM

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Miejski Dom Kultury w Jeżowie ¹ , ul. Kwiatowa 1, 95-047 Jeżów
Kierownik jednostki kontrolowanej	Joanna Beata Kierner, Dyrektor, od 31 grudnia 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacja i realizacja zadań w zakresie zaspokajania potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa i upowszechniania wiedzy oraz kultury. 2. Gromadzenie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych. 3. Prowadzenie gospodarki finansowej.
Okres objęty kontrolą	Lata 2021-2023 (do dnia zakończenia kontroli ²), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Magdalena Walicka-Bąk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/150/2023 z 10 października 2023 r. <p style="text-align: right;">(akta kontroli str.1-6)</p>

¹ W okresie od 1 stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. kontrolowana jednostka funkcjonowała pod nazwą Gminny Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Jeżowie (dalej również GOKSiR), od 1 stycznia 2023 r. na podstawie uchwały nr XLV/313/2022 Rady Gminy Jeżów z dnia 30 listopada 2022 r. nastąpiła zmiana nazwy na Miejski Dom Kultury w Jeżowie (dalej również MDK).

² Czynności kontrolne zakończono 15 grudnia 2023 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach 2021-2023 (30 września) MDK (wcześniej GOKSiR) prawidłowo realizował zadania merytoryczne z zakresu prowadzenia biblioteki publicznej. Zakres zadań był zgodny ze statutem tej Instytucji. Dotacje podmiotowe i celowe na wydatki bezpośrednio związane z biblioteką wykorzystano i rozliczono zgodnie z zasadami (umowami), a ewidencja księgową powyższych zdarzeń gospodarczych odbywała się na podstawie zasad (polityki) rachunkowości, zawierającej wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁵. W MDK (GOKSiR) sporządzano plany finansowe z uwzględnieniem dotacji Organizatora⁶ oraz informacje o przebiegu wykonania i sprawozdania z jego wykonania, jednak w 2021 r. i 2022 r. część wydatków związanych bezpośrednio z działalnością biblioteki wydatkowano z przekroczeniem planu finansowego, a plany i ich rozliczenia nie zawierały wszystkich wymaganych przepisami elementów.

Terminowo regulowano zobowiązania oraz sporządzano sprawozdania statystyczne K-03, sprawozdania i informacje o wykonaniu planu finansowego. Biblioteka prawidłowo gromadziła i przechowywała materiały biblioteczne. Jednakże pomimo wdrożonej procedury bezpieczeństwa nie przeprowadzono wymaganego instrukcją praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z obiektu. Sprawozdania Rb-N wykazywały stany należności niezgodne z ewidencją księgową, a w bilansach poza należnościami, w nieprawidłowej wysokości wykazano również zobowiązania. W rachunkach zysków i strat nie wyszczególniono przychodów i kosztów związanych z działalnością statutową. Przyjęte regulaminy wymagały aktualizacji w zakresie zasad zastępowalności oraz wysokości kosztów upomnienia. W bibliotece prawidłowo prowadzono ewidencję materiałów bibliotecznych i księgi inwentarzowe posiadanego księgozbioru. Stosownie do § 31 ust. 1 rozporządzenia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 29 października 2008 r. w sprawie sposobu ewidencji materiałów bibliotecznych⁷ w 2023 r. przeprowadzono skontrum zbiorów bibliotecznych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Organizacja i realizacja zadań w zakresie zaspokajania potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa i upowszechniania wiedzy oraz kultury.

Opis stanu faktycznego

1.1. W okresie objętym kontrolą, działalność biblioteczna gminy Jeżów prowadzona była w Gminnym Ośrodku Kultury Sportu i Rekreacji w Jeżowie, który od 1 stycznia 2023 r. zmienił nazwę na Miejski Dom Kultury w Jeżowie. Zgodnie ze statutem⁹, podstawowym celem GOKSiR było zaspokajanie potrzeb i aspiracji kulturalnych społeczeństwa gminy Jeżów, a do zadań należało m.in.: prowadzenie biblioteki publicznej; udostępnianie zbiorów bibliotecznych na miejscu, zakup, gromadzenie, opracowywanie, przechowywanie i ochrona materiałów; wypożyczanie zbiorów

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm, dalej: ustawa o rachunkowości lub uor.

⁶ Gmina Jeżów.

⁷ Dz. U. Nr 205, poz. 1283, dalej: rozporządzenie w sprawie ewidencji materiałów bibliotecznych.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Przyjętym uchwałą nr XVII/118/2012 Rady Gminy Jeżów z dnia 20 marca 2012 r. (Dz.Urz.Woj.Łódz. z 2012 r. poz. 1367), obowiązującym do 31 grudnia 2022 r.

bibliotecznych na zewnątrz, pośredniczenie w ich wypożyczeniu; pełnienie ośrodka informacji biblioteczno-bibliograficznej oraz gromadzenie i opracowywanie materiałów dokumentujących dorobek gospodarczy, kulturalny, oświatowy i naukowy Gminy; organizowanie czytelnictwa i udostępnianie materiałów bibliotecznych ludziom chorym, starszym i niepełnosprawnym; współdziałanie z bibliotekami innych sieci, instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie rozwijania czytelnictwa i zaspokajania potrzeb oświatowych i kulturalnych czytelników Gminy; doskonalenie form i metod pracy bibliotecznej.

Z dniem 1 stycznia 2023 r. wraz ze zmianą nazwy instytucji, obowiązujący dotychczas statut zastąpiono nowym¹⁰. Dotychczasowy cel instytucji został rozszerzony o krzewienie, upowszechnianie oraz ochronę dziedzictwa narodowego.

Pomimo że w art. 27 ust. 3 ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej¹¹ wskazano, że podstawą gospodarki finansowej jest plan finansowy, to w obowiązującym do końca 2022 r. statucie wpisano plan pracy. W nowym statucie zapis ten jednak zmieniono na zgodny z ww. przepisem.

Źródłami środków finansowych były: wpływy z działalności statutowej i gospodarczej, dotacje z budżetu gminy oraz budżetu państwa, odsetki z lokat bankowych oraz inne dochody dopuszczone prawem. W nowym statucie do źródeł przychodów dodano: darowizny, pozyskane fundusze z Unii Europejskiej, przychody z opłat z tytułu najmu pomieszczeń i sprzętu, z organizowania imprez, koncertów, spektakli oraz promocji innych firm w trakcie ww. uroczystości.

Statuty zawierały wszystkie elementy, o których mowa w art. 11 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach¹² m.in. cel i zadania, zakres działania i źródła finansowania działalności biblioteki.

GOKSiR/MDK w okresie objętym kontrolą, realizował swoje zadania statutowe, które pokrywały się z zadaniami wymienionymi w art. 18 ust. 1 ww. ustawy.

(akta kontroli str.7-22)

1.2. Dane dotyczące MDK, a wcześniej GOKSiR w rejestrze instytucji kultury prowadzonym przez gminę Jeżów były kompletne i aktualne. Rejestr zawierał wszystkie elementy, o których mowa w art. 14 ust. 1a ustawy o prowadzeniu działalności kulturalnej. Ponadto, zawierał informację o zmianie nazwy oraz o corocznym złożeniu sprawozdania finansowego.

(akta kontroli str.23-29)

1.3. Zadania, organizację oraz szczegółowy zakres działania biblioteki wchodzącej w skład GOKSiR/MDK określał Regulamin organizacyjny¹³. Zgodnie z ww. dokumentem opiekę nad biblioteką sprawował Bibliotekarz, którego obowiązki szczegółowo określał Regulamin. Załącznikiem do Regulaminu organizacyjnego był Regulamin korzystania ze zbiorów, zasobów i usług biblioteki¹⁴, w którym określono warunki zapisu i korzystania z biblioteki. Wskazano w nim, że warunkiem korzystania ze zbiorów, zasobów i usług biblioteki jest dopełnienie obowiązku ewidencyjnego polegającego na złożeniu zobowiązania czytelniczego na tzw. karcie zapisu (zobowiązaniu). Zgodnie z regulaminem, zbiory biblioteczne mogły być udostępniane w formie prezencyjnej¹⁵, krótkoterminowo, długoterminowo lub międzybibliotecznie. Warunkiem prezencyjnego udostępniania zbiorów i zasobów było

¹⁰ Przyjętym uchwałą nr XLV/313/2022 Rady Gminy Jeżów z dnia 30 listopada 2022 r. (Dz.Urz.Woj.Łódz. z 2022 r. poz. 7641).

¹¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 194, ze zm., dalej: ustawa o prowadzeniu działalności kulturalnej lub udk.

¹² Dz. U. z 2022 r. poz. 2393, dalej: ustawa o bibliotekach.

¹³ Stanowiący załącznik nr 1 do zarządzenia nr 5a/2016 Dyrektora z dnia 6 września 2016 r.

¹⁴ Dalej: Regulamin biblioteki.

¹⁵ Na miejscu.

zaewidencjonowanie użytkownika w rejestrze odwiedzin (kwerend). Regulamin zakładał w ramach wypożyczenia krótkoterminowego pobranie jednorazowe maksymalnie trzech woluminów na okres nie dłuższy niż dwa dni kalendarzowe bez możliwości prolongaty. W ramach wypożyczenia długoterminowego, użytkownik mógł pobrać nie więcej niż sześć woluminów na okres 30 dni, z możliwością jednorazowej prolongaty terminu zwrotu. W przypadku niedotrzymania terminu zwrotu, Regulamin zakładał naliczanie opłaty w wysokości 50 groszy za każdy dzień przekroczenia terminu zwrotu w odniesieniu do każdego woluminu. Korzystanie z biblioteki było bezpłatne z zastrzeżeniem opłat wymienionych w art. 14 ustawy o bibliotece. W okresie objętym kontrolą, w bibliotece nie ustalono cennika określającego opłaty m.in. za usługi informacyjne, bibliograficzne, reprograficzne oraz wypożyczenia międzybiblioteczne, a także za wypożyczenie materiałów audiowizualnych, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W § 8 Regulaminu zawarto zapis, że w przypadku uszkodzenia bądź zagubienia zbioru, użytkownik jest zobowiązany do naprawienia szkody poprzez odkupienie identycznego zbioru lub zakupienie zbioru uzgodnionego z bibliotekarzem o wartości nie mniejszej niż wartość zbioru uszkodzonego lub zagubionego. Ponadto, w Regulaminie wskazano, że wobec użytkowników, którzy nie wywiązują się ze zobowiązań określonych w Regulaminie, biblioteka może wysłać listem poleconym upomnienie, a użytkownik ma obowiązek pokryć koszty korespondencji związanej z dochodzeniem zobowiązań w stosunku do biblioteki. Opłaty wskazane w Regulaminie były ustalone w wartości niższej od aktualnych cen usług pocztowych, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Regulamin nie zawierał klauzuli informacyjnej o przetwarzaniu danych osobowych, o której mowa w art. 13 ust. 1 i 2 RODO¹⁶ jednak dane te zostały ujęte w osobnym dokumencie. Dyrektor wyjaśniła, że czytelnik w każdej chwili ma do dyspozycji ogólną klauzulę informacyjną RODO, z którą ma obowiązek się zapoznać. Zapoznanie z klauzulą potwierdza swoim podpisem na karcie zapisu czytelnika do biblioteki.

W Regulaminie organizacyjnym wystąpiły rozbieżności dotyczące zastępowalności Dyrektora w trakcie jego nieobecności, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.30-47, 704-711)

1.4. W latach 2021-2023 (30 września) w GOKSiR, a następnie w MDK zatrudnionych było pięciu pracowników, z czego jeden zajmował się tematyką bibliotekarską. Bibliotekarz posiadała wykształcenie wyższe - socjologiczne oraz ukończone studia podyplomowe na kierunku „Informacja naukowa i bibliotekoznawstwo”. W przypadku nieobecności Bibliotekarza, jej obowiązki przejmował pracownik zatrudniony na stanowisku Instruktor ds. kultury lub bezpośrednio Dyrektor.

W okresie objętym kontrolą, Bibliotekarz brała udział w webinarium poświęconych bajkoterapii, jak również z zakresu użytkowania systemu bibliotecznego Alma oraz wyszukiwarki Primo. Poza webinarium uczestniczyła łącznie w trzech szkoleniach¹⁷.

(akta kontroli str.48-54)

1.5. W okresie objętym kontrolą, liczba zarejestrowanych użytkowników biblioteki pokrywała się z liczbą aktywnych czytelników i wykazywała tendencję spadkową.

¹⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.Urz.UE.L 2016 Nr 119, str. 1)

¹⁷ W tym: okresowym BHP dla osób zatrudnionych na stanowiskach administracyjno-biurowych; uczącym zasad gry planszowej „Scottie”, polegającej na programowaniu z wykorzystaniem tabletów; „Relacje interpersonalne w pracy. Rozwiązywanie konfliktów”.

W 2021 r. użytkowników było 277, w 2022 r.- 249, zaś od 1 stycznia do 30 września 2023 r. zarejestrowano 205 osób. W strukturze wiekowej czytelników, osoby w wieku do 5 lat (%), 6-12 lat (%), 13-15 lat (%), 16-19 lat (%), 20-24 lat (%), 25-44 lat (%), 45-60 lat (%), powyżej 60 lat (%) liczyły odpowiednio:

- 2021 r.: 11 (4%), 46 (17%), 27 (10%), 22 (8%), 17 (6%), 66 (24%), 48 (17%), 40 (14%);
- 2022 r.: 7 (3%), 45 (18%), 21 (8%), 23 (9%), 14 (6%), 59 (24%), 43 (17%), 37 (15%);
- 2023 r. (do 25 października): 8 (4%), 50 (24%), 12 (6%), 14 (7%), 9 (4%), 42 (20%), 29 (14%), 41 (20%).

Podobną tendencję miała ilość książek wypożyczanych na zewnątrz oraz udostępnianych na miejscu. W 2021 r. wypożyczono 15 662 książki i udostępniono na miejscu 63 pozycje księgozbioru, w 2022 r. liczba wypożyczonych książek zmalała do 14 974, a udostępnionych na miejscu - do 50 sztuk, natomiast od 1 stycznia 2023 r. do 30 września 2023 r. wypożyczono 10 281 pozycji książkowych oraz 25 sztuk udostępniono na miejscu.

Dyrektor MDK wyjaśniła, że malejąca liczba czytelników i wypożyczeń może wynikać z malejącej liczby mieszkańców Gminy. Ponadto wyjaśniła, że od kilku lat biblioteka w pobliskiej szkole podstawowej dostaje dofinansowanie do zakupu księgozbioru kilkukrotnie wyższe niż biblioteka publiczna, a wyższe dofinansowanie biblioteki szkolnej pozwala m.in. zaspokoić książkowe potrzeby uczniów. Wskazała również, że z uwagi na to, że w gminie Jeżów nie ma szkoły średniej młodzież kontynuuje naukę poza miejscem zameldowania i tam korzysta z bibliotek szkolnych, uniwersyteckich czy publicznych. Duży wpływ na czytelnictwo młodzieży i dorosłych mają też ogólnodostępne aplikacje w smartfonach np. Legimi.

W okresie objętym kontrolą, GOKSiR/MDK prawidłowo realizował zadania, o których mowa w art. 18 ust. 1 ustawy o bibliotekach. Poza typową działalnością związaną z udostępnianiem zbiorów bibliotecznych, inicjowano spotkania, organizowano wystawy, tworzone gazetki/plakaty służące zaspokajaniu potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych, a także upowszechnianiu wiedzy i kultury wśród lokalnej społeczności. W ww. okresie zorganizowano:

- 47¹⁸ zajęć rozwojowych dla dzieci, tj.: warsztaty plastyczne¹⁹, gry stolikowe ASIK (gry planszowe, karciane), spotkania pn. „Twardy orzech do zgryzienia” mające na celu rozwiązywanie zadań wymagających logicznego myślenia;
- 12²⁰ lekcji bibliotecznych tematycznych: „Kim będę jak dorosnę”, „Historia książki”, „Mały czytelnik”, „Książka na każdą porę roku”, „Zwyczaje bożonarodzeniowe”, „Poznajemy bibliotekę”, „Kochana mamó dziękuję Ci że jesteś”, „Poszanowanie książki w czasie wakacji i nie tylko”, „Bohaterowie bajek”, „Japonia”, „Książka najlepszym przyjacielem”, „Mój świat marzeń”;
- dziewięć²¹ zajęć okolicznościowych z okazji „Dnia Dziecka”, „Dnia Matki”, „Dnia Książki”;
- dziewięć²² wystaw i gazetek informacyjnych dotyczących: książek A. Christie, J. R. R. Tolkiena, Jana Pawła II, C. K. Norwida, M. Kopernika, pt. „Kobieta w literaturze”, pt. „Śpieszmy się kochać ludzi...”.

¹⁸ W tym.: 31 w 2021, 22 w 2022 r., 38 w 2023 r.

¹⁹ M.in. „Kwiatek dla babci”, „Kolorowa pisanka”, „Mandale”, „Ramka na zdjęcia dla mam”, „Ozdoby bożonarodzeniowe”, „Ozdabianie torebek”, „Wianki wielkanocne”, „Dla Ciebie Mamó”, „Kwiaty z liści klonu”, „Anioły i makromy”, „Czekoladownik dla Babci”, „Haft matematyczny”, „Brelotek w kształcie serca”, „Opaska indiańska”.

²⁰ W tym.: pięć w 2021, cztery w 2022 r., trzy w 2023 r.

²¹ W tym.: trzy w 2021, trzy w 2022 r., trzy w 2023 r.

²² W tym.: cztery w 2021, trzy w 2022 r., dwie w 2023 r.

Ponadto w okresie objętym kontrolą, dwukrotnie zorganizowano akcje: „Zabierz książkę na wakacje” (2021 r., i 2022 r.) oraz „Podaruj książkę bibliotece”. W ramach tej drugiej, w 2021 r. biblioteka otrzymała 137 książek od mieszkańców Gminy. Zorganizowano również trzy²³ kiermasze książek, wspólne czytanie bajek²⁴, a także wystawiono trzy teatryki²⁵.

Biblioteka w ramach zadań polegających na gromadzeniu oraz udostępnianiu wszelkich materiałów dokumentujących dorobek historyczny, kulturalny, gospodarczy i naukowy regionu, gromadziła wycinki prasowe dotyczące Gminy i regionu, które ukazywały się w Głosie Skierniewic i Okolicy, a także w innych czasopismach regionalnych, np. BIS (Brzeziński Informator Samorządowy). Poza tym w bibliotece dostępne były publikacje wydane przez Jeżów oraz Parafię Jeżowa jak również prace licencjackie i magisterskie dotyczące tematyki związanej z regionem.

(akta kontroli str.55-58, 712-716)

1.6. Działalność informacyjna o zbiorach własnych realizowana była przez Bibliotekarza, która udzielała zainteresowanym wszystkich niezbędnych informacji.

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora, jeżeli czytelnik nie otrzymał interesujących go pozycji książkowych, Bibliotekarz wskazywała mu biblioteki położone w sąsiedztwie Gminy lub dzwoniła bezpośrednio do tych bibliotek uzyskując informacje, czy dana biblioteka posiada potrzebną pozycję. Ponadto od 2023 roku biblioteka udostępniała na stronie internetowej MDK elektroniczny katalog książek wprowadzonych do systemu ALMA i wyszukiwarki PRIMO. System ten był w trakcie wdrażania i nie zawierał wszystkich pozycji książkowych.

Od 1 lipca 2021 r. biblioteka przystąpiła do Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych Academica²⁶.

Biblioteka aby zapewnić dostęp do materiałów bibliotecznych osobom chorym, starszym i z niepełnosprawnościami, wdrożyła usługę pn. „Książka na telefon”. W ramach tej usługi, zapewniała telefoniczną pomoc informacyjną oraz dowóz i odbiór wybranej pozycji książkowej do/z domu. W okresie objętym kontrolą, z usługi „Książka na telefon” skorzystało: dziewięć osób w 2021 r., po sześć w 2022 r. i w 2023 r. (do 7 listopada), wypożyczając łącznie 746 książek.

W okresie objętym kontrolą, w bibliotece umożliwiono korzystanie z komputerów i urządzeń mobilnych. Na 31 grudnia 2021 r. dostępnych było sześć komputerów, z czego cztery przeznaczono dla czytelników, a dwa dla Bibliotekarza. Na 31 grudnia 2022 r. biblioteka posiadała 12 komputerów, z czego 10 było dostępnych dla czytelników, dwa dla Bibliotekarza.

Z wyjaśnień Pani Dyrektora wynika, że w 2021 r. biblioteka użytkowała pięć komputerów ponieważ jeden ze względu na awarię był wyłączony z użytkowania²⁷, zaś w 2022 r. w użytku było 10 komputerów²⁸ ponieważ dwa były uszkodzone.

Biblioteka nie prowadziła działalności wydawniczej, poligraficznej i intrologatorskiej.

(akta kontroli str.59-76, 128, 712-716)

1.7. W dniu 22 grudnia 2021 r. Dyrektora zawarła z Biblioteką Narodową umowę²⁹ na nieodpłatne przyłączenie do zintegrowanego systemu zarządzania zasobami bibliotek „Alma” wraz z wyszukiwarką „Primo”. Elektroniczny system zapewniał

²³ Po jednym kiermaszu w każdym roku.

²⁴ Dwa razy w 2021 r. i raz w 2023 r.

²⁵ „Opowieści z Laponii” (2021 r.), „Król Midasek” (w 2022 r.) i „Piraci” (2022 r.)

²⁶ Międzybiblioteczna wypożyczalnia, umożliwiająca korzystanie przez czytelników biblioteki ze zbiorów cyfrowych Biblioteki Narodowej. Link do systemu Academica znajdował się na stronie internetowej MDK.

²⁷ W tym: trzy dla użytkowników, a dwa dla bibliotekarza.

²⁸ W tym: osiem przeznaczonych dla użytkowników biblioteki, a dwa dla bibliotekarza.

²⁹ Umowa nr Z-36.0721.142.2021 zawarta w ramach programu wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0. na lata 2021-2025” Priorytet 1. Poprawa oferty bibliotek publicznych, Kierunek Interwencji 1.2. Budowa ogólnokrajowej sieci bibliotecznej poprzez zintegrowany system zarządzania zasobami bibliotek.

obsługę procesów bibliotecznych m.in. w zakresie katalogowania, udostępniania oraz gromadzenia zbiorów bibliotecznych, rejestracji czasopism, a także zawierał wyszukiwarkę użytkownika. Na dzień 4 grudnia 2023 r. biblioteka skatalogowała 6078 woluminów tj. 34,7% księgozbioru.

(akta kontroli str.60-76, 704-716)

1.8. Poza ww. współpracą polegającą na współkatalogowaniu zbiorów bibliotek pod nadzorem Biblioteki Narodowej, oraz dołączeniem do instytucji partnerskich systemu Academica (o czym szerzej opisano w pkt 1.6 wystąpienia), od 2020 r biblioteka brała udział w projekcie zorganizowanym przez Instytut Książki „Mała książka - wielki człowiek”. Projekt skierowany był do dzieci w wieku przedszkolnym i ich rodziców i miał na celu upowszechnianie dostępu do książek oraz zachęcanie do wspólnego czytania i regularnego odwiedzania biblioteki.

(akta kontroli str.77-80, 704-711)

1.9. W okresie objętym kontrolą, biblioteka terminowo złożyła do Głównego Urzędu Statystycznego sprawozdania K-03 za 2021 r. oraz 2022 r. Sprawozdania odzwierciedlały stan faktyczny w zakresie: danych identyfikacyjnych, liczby użytkowników biblioteki i odwiedzin w ciągu roku, innych form działalności biblioteki oraz wydawnictw własnych. W zakresie:

- infrastruktury³⁰ - prawidłowo zawarto informacje na temat pomieszczeń bibliotecznych w 2021 r. i 2022 r. oraz prawidłowo wskazano liczbę miejsc w 2021 r. dla czytelników z niepełnosprawnością. W sprawozdaniu za 2022 r. podano, że biblioteka nie posiadała takich miejsc, błędnie również wskazano liczbę użytkowanych komputerów w 2021 r. i w 2022 r.;
- zbiorów bibliotecznych³¹ – wskazano prawidłowe wielkości księgozbioru książek, W sprawozdaniach za 2021 r. i w 2022 r. nie wykazano jednak liczby tytułów czasopism bieżących, w tym prenumeraty;
- wydatków na materiały biblioteczne³² – w sprawozdaniach za 2021 r. i 2022 r. wykazano poniesione wydatki na zakup książek, nie wykazano natomiast wartości brutto przypadających w poszczególnych latach na zakup czasopism, w tym prenumerat;
- wykorzystania usług bibliotecznych³³ - prawidłowo ujęto w sprawozdaniach za 2021 r. i 2022 r. liczbę wypożyczeń i udostępnień książek, nie wskazano jednak liczby wypożyczeń i udostępnień czasopism.

Na temat ww. rozbieżności szerzej napisano w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.111-127, 712-716)

1.10. W statucie biblioteki nie przewidziano zapisu dotyczącego powołania rady bibliotecznej, jednocześnie w bibliotece nie działała taka rada ani inny organ o charakterze doradczym lub opiniodawczym.

(akta kontroli str.7-16)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Obowiązujący od dnia 6 września 2016 r., do dnia zakończenia kontroli, Regulamin organizacyjny był wewnętrznie niespójny. I tak: w § 3 pkt 3 Regulaminu organizacyjnego wskazano, że w sytuacji nieobecności Dyrektora, obowiązki przejmuje pracownik wyznaczony przez Wójta Gminy³⁴, natomiast w § 22 pkt 2

³⁰ Dział 2 sprawozdania.

³¹ Dział 4 sprawozdania.

³² Dział 5 sprawozdania.

³³ Dział 7 sprawozdania.

³⁴ Od 1 stycznia 2023 r. Burmistrza Gminy.

tego samego Regulaminu wpisano, że w czasie nieobecności Dyrektora, jego obowiązki przejmuje Główna Księgowa lub osoba upoważniona przez Dyrektora. Dyrektor wyjaśniła, że powyższe wynikało z przeoczenia zaś osobą zastępującą Dyrektora podczas jego nieobecności jest Bibliotekarz³⁵.

(akta kontroli str.30-47, 704-711)

2. W obowiązującym w okresie objętym kontrolą Regulaminie biblioteki określono opłatę za upomnienie w wartości niższej od aktualnej ceny takiej usługi pocztowej. Zgodnie z w § 8 pkt 6 ww. Regulaminu, użytkownik niewywiązujący się ze zobowiązań, miał obowiązek pokryć koszty korespondencji związanej z dochodzeniem zobowiązań w stosunku do biblioteki w wysokości: 5 zł za upomnienie, a zgodnie z obowiązującym od 17 stycznia 2023 r. cennikiem³⁶ powszechnych usług pocztowych świadczonych przez Poczta Polska S.A., opłata za przesyłkę poleconą ekonomiczną w formacie S z potwierdzeniem odbioru wynosiła 9,80 złotych.

Dyrektor wyjaśniła, że w najbliższym czasie planuje zaktualizować Regulamin organizacyjny, w tym m.in. wysokość stawek za koszty upomnienia określone w Regulaminie biblioteki stanowiącym załącznik do Regulaminu organizacyjnego.

(akta kontroli str.30-47, 704-711)

3. W okresie objętym kontrolą, nie opracowano cennika za wykonywanie odpłatnych kopii, wydruków, skanów materiałów bibliotecznych w sytuacji gdy w § 1 ust. 3 i 4 i § 10 Regulaminu biblioteki przewidziano pobieranie opłat za ww. usługi.

Dyrektor wyjaśniła, że w bibliotece nie obowiązywał cennik ponieważ czytelnicy nie korzystali z usług typu kopiowanie, drukowanie, skanowanie materiałów bibliotecznych. Dyrektor w swoich wyjaśnieniach poinformowała, że w najbliższym czasie planuje opracować cennik płatnych usług.

(akta kontroli str.30-47, 704-711)

4. Sprawozdania K-03 „Sprawozdanie biblioteki” za 2021 i 2022 r. sporządzone były w sposób nierzetelny. Niezgodnie ze stanem faktycznym wykazano dane dotyczące:

– infrastruktury³⁷ -

- w sprawozdaniu za 2022 r. wskazano, że biblioteka nie posiadała miejsc w czytelni przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnością, podczas gdy faktycznie biblioteka dysponowała dwoma takimi miejscami;
- w sprawozdaniu za 2021 r. wykazano, że w dniu 31 grudnia 2021 r. biblioteka użytkowała ogółem cztery komputery, z czego trzy były dostępne dla użytkowników, a z dokumentacji i wyjaśnień wynika, że faktycznie użytkowała pięć komputerów, z czego trzy były dostępne dla czytelników;
- w sprawozdaniu za 2022 r. wykazano, że w dniu 31 grudnia 2022 r. biblioteka użytkowała ogółem cztery komputery, z czego trzy były dostępne dla użytkowników i trzy zakupiono w roku sprawozdawczym, w sytuacji gdy z dokumentacji wynika, że biblioteka w tym czasie wykorzystywała 10 komputerów, z czego osiem było dostępnych dla czytelników, a w roku sprawozdawczym zakupiono sześć nowych komputerów;

– zbiorów bibliotecznych³⁸ – w sprawozdaniach za 2021 r. i 2022 r. nie wykazano liczby tytułów czasopism bieżących, w tym prenumeraty, w sytuacji gdy

³⁵ Na podstawie Zarządzenia Dyrektora nr 5b/2016 z dnia 6 września 2016 r.

³⁶ https://cennik.poczta-polska.pl/plik.1/cennik_uslug_powszechnych_w_obrocie_krajowym_i_zagranicznym_17012023.pdf

³⁷ Dział 2 sprawozdania.

³⁸ Dział 4 sprawozdania.

z dokumentacji wynika, że w każdym z tych lat biblioteka zakupiła jeden tytuł czasopisma bieżącego, w formie prenumeraty;

- wydatków na materiały biblioteczne³⁹ – w sprawozdaniach za 2021 r. i 2022 r. nie wykazano wartości brutto przypadających na zakup czasopism, w tym prenumerat, podczas gdy z dokumentacji wynika, że poniesiono na ten cel wydatki w wysokości 152,57 zł na rok;
- wykorzystania usług bibliotecznych⁴⁰ - w sprawozdaniach za 2021 r. i 2022 r. nie wskazano liczby wypożyczeń i udostępnień czasopism, podczas gdy z dokumentacji wynika, że w 2021 r. 59 razy korzystano z czasopism, z czego 10 razy wypożyczono je do domu zaś w 2022 r. 70 razy udostępniono czasopisma, w tym 10 razy wypożyczono do domu;

Dyrektor wyjaśniła, że powyższe rozbieżności zostały poczynione przez nieuwagę i dołoży wszelkich starań aby kolejne sprawozdania Bibliotekarz sporządzał z większą starannością.

(akta kontroli str.81-140, 401-406, 505-533, 712-716)

OCENA CZĄSTKOWA

W latach 2021-2023 (30 września) MDK (wcześniej GOKSiR) podejmował działania mające na celu zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców gminy Jeżów. W tym czasie organizowano spotkania tematyczne, wspólne czytanie, wystawy, lekcje biblioteczne itp. Biblioteka katalogowała i upowszechniała dokumentację związaną z regionem i życiem społeczeństwa Jeżowa. Organizacja biblioteki pozwalała na przestrzeganie celów statutowych. Aktualizacji wymagały jednak określone w wewnętrznych dokumentach m.in.: zasady zastępowalności czy wysokości kosztów upomnienia za niewywiązywanie się z zobowiązań określonych Regulaminem. Ponadto, biblioteka prowadziła działalność informacyjną wśród mieszkańców oraz współpracowała z innymi instytucjami kultury. Nierzetelnie natomiast wywiązywała się z obowiązków sprawozdawczych w zakresie sprawozdań K-03, które były wypełniane niezgodnie ze stanem faktycznym w zakresie m.in.: udostępnionego czytelnikom sprzętu komputerowego, wydatków na prenumeraty, liczby wypożyczeń i udostępnień czasopism. Biblioteka nie opracowała również cennika płatnych usług, w konsekwencji czego nie świadczyła odpłatnie usług kopii, wydruków, skanów materiałów bibliotecznych.

2. Gromadzenie, przechowywanie i ochrona materiałów bibliotecznych

Opis stanu faktycznego

2.1. Na koniec 2021 r. w bibliotece było 17 321 pozycji książkowych, zaś w kolejnym roku stan księgozbioru uległ zwiększeniu i wyniósł na koniec 2022 r. i na 30 września 2023 r. - 17 528 pozycji. W 2021 r. biblioteka pozyskała 410⁴¹ pozycji, w 2022 r. zakupiła 226, a w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 30 września 2023 r. nie zarejestrowano wpływów wolumenów. Jednocześnie w 2022 r. stan księgozbioru zmniejszono o 19 pozycji, uznanych jako książki nienadające się do dalszego wypożyczania.

W tym czasie, na potrzeby realizacji zadań statutowych w zakresie gromadzenia i przechowywania zbiorów bibliotecznych, ich wypożyczania i udostępniania na miejscu, jak również w celu gromadzenia wiedzy o własnym regionie, GOKSiR/MDK prenumerował jedno czasopismo - tygodnik „Głos Skierniewic i Okolic”, w którym znajdowały się informacje dotyczące m.in. gminy Jeżów.

(akta kontroli str. 55, 81-127, 141-146, 360-370)

³⁹ Dział 5 sprawozdania.

⁴⁰ Dział 7 sprawozdania.

⁴¹ 273 pozycje zakupiono, a 137 przyjęto z darów.

2.2. Biblioteka w okresie objętym kontrolą, dysponowała 15 miejscami w czytelni bibliotecznej. Na potrzeby osób z niepełnosprawnościami zapewniono swobodny dostęp do biblioteki w postaci podjazdu dostosowanego dla osób o ograniczonej zdolności poruszania się. W 2021 r. i 2022 r. dwa stanowiska czytelnicze dostosowane były do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, a w 2023 r. pięć takich miejsc. Udogodnienia te polegały na zlokalizowaniu stanowisk czytelniczych dla osób mających problemy z poruszaniem się, w części głównej biblioteki tj. w pomieszczeniu bezpośrednio wychodzącym na korytarz, z którego czytelnik miał bezpośredni dostęp do łazienki przystosowanej dla osób z niepełnosprawnością oraz do wyjścia zaopatrzonego w podjazd.

(akta kontroli str.149-153)

2.3. Warunki ewakuacji, w tym: drogi i wyjścia ewakuacyjne, zostały opisane w obowiązującej od października 2014 r. Instrukcji bezpieczeństwa pożarowego⁴². Instrukcja zawierała plany ewakuacyjne, a ponadto wskazano w niej m.in.: miejsce zbiórki, osoby odpowiedzialne za przeprowadzenie ewakuacji, sposoby i środki ogłaszania ewakuacji, praktyczne sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji, podstawowe wytyczne i zasady prowadzenia ewakuacji, czynniki powodujące utrudnienia podczas ewakuacji.

Plan ewakuacji biblioteki został umieszczony w widocznym miejscu, w sposób zapewniający łatwy do niego dostęp, drogi ewakuacyjne zostały oznaczone w sposób wyraźny i trwałe, przebieg drogi ewakuacyjnej według oznaczeń był zgodny z przebiegiem tej drogi na planie, drogi ewakuacyjne i drzwi stanowiące wyjścia ewakuacyjne były drożne.

W okresie objętym kontrolą, nie przeprowadzono praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.158-198)

2.4. W okresie objętym kontrolą, organy zewnętrzne (np. PSP) nie przeprowadzały kontroli związanych z bezpieczeństwem wewnętrznym i zewnętrznym biblioteki.

(akta kontroli str.156-157)

2.5. Obowiązująca w bibliotece IBP określała zasady w zakresie organizacyjnym i technicznym funkcjonowania ochrony przeciwpożarowej, zasady zapobiegania możliwości powstawania pożaru lub miejscowego zagrożenia oraz zasady w przypadku powstania pożaru lub miejscowego zagrożenia. Bibliotekarz pisemnie potwierdziła zapoznanie się z ww. dokumentem oraz zobowiązała się do przestrzegania zawartych zasad i ustaleń. IBP przewidywała obowiązek m.in.:

- przeprowadzania szkolenia zawierającego przypomnienie treści IBP oraz przepisów przeciwpożarowych (minimum raz w roku lub w sytuacji wystąpienia istotnych zmian techniczno-organizacyjnych);
- przeglądów technicznych i czynności konserwacyjnych gaśnic i hydrantów wewnętrznych (w okresach zgodnych z instrukcją ustaloną przez producenta, nie rzadziej niż raz w roku);
- prowadzenie książki ewidencji podręcznego sprzętu gaśniczego oraz jej przeglądu minimum raz w miesiącu przez osobę odpowiedzialną za bezpieczeństwo pożarowe. Ponadto w IBM wskazano, że do obowiązków Dyrektora MDK (wcześniej GOKSiR) należało m.in. ustalenie sposobów postępowania na wypadek powstania pożaru, klęski żywiołowej lub innego miejscowego zagrożenia oraz wdrożenia niniejszej instrukcji w funkcjonowanie jednostki.

⁴² Opracowana w październiku 2014 r. dla kompleksu budynków Urzędu Gminy i MDK (wcześniej GOKSiR). Dalej: IBP lub instrukcja bezpieczeństwa.

Do wykonywania czynności w zakresie zwalczania pożarów oraz ewakuacji pracowników w sytuacji zagrożenia, o których mowa w art. 209¹ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy⁴³ Dyrektor wyznaczyła Bibliotekarza.

W okresie objętym kontrolą, w MDK/GOKSiR przeprowadzono trzy szkolenia dla pracowników: jedno⁴⁴ z zakresu użycia podstawowego sprzętu gaśniczego, dwa⁴⁵ z zakresu znajomości treści IBP oraz przepisów przeciwpożarowych.

MDK dysponowało sześcioma gaśnicami i jednym kocem gaśniczym szklanym, z czego w bezpośrednim sąsiedztwie biblioteki zamocowane były dwie gaśnice. Gaśnice umiejscowiono w punktach do tego wyznaczonych. Zarówno sprzęt gaśniczy jak i przewody kominowe przechodziły coroczny przegląd techniczny. W trakcie trwania kontroli sporządzono i przedłożono do kontroli książkę ewidencji podręcznego sprzętu gaśniczego, a osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo pożarowe dokonała sprawdzenia właściwej lokalizacji sprzętu, jego stanu i oznaczenia.

Stosownie do obowiązków wskazanych w IBP, w dniu 16 grudnia 2019 r. Zarządzeniem nr 5/2019, Dyrektor wprowadziła procedury bezpieczeństwa w pomieszczeniach GOKSiR i Biblioteki oraz zobowiązała wszystkich do zapoznania się z treścią dokumentu i przyjęcia do stosowania. Powyższa instrukcja zawierała przegląd zasad na wypadek: pożaru, groźby zdetonowania ładunku wybuchowego lub zagrożenia atakiem bioterrorystycznym, zdetonowania ładunku wybuchowego, ataku bioterrorystycznego, napadu, odebraniem telefonu o podłożeniu ładunku wybuchowego, alarmem bombowym, otrzymania przesyłki niewiadomego pochodzenia, włamania do pomieszczeń, wypadku uczestnika zajęć.

(akta kontroli str.158-210)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W okresie objętym kontrolą, nie przeprowadzono praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z obiektu co było niezgodne z pkt 6.4 IBP, zgodnie z którym praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z całego obiektu należy dokonywać co najmniej raz na dwa lata, a po sprawdzeniu należy sporządzić protokół stanowiący załącznik do IBP.

Zgodnie z pkt 6.2 IBP osobą odpowiedzialną za ogłoszenie ewakuacji w GOKSiR (aktualnie MDK) jest kierownik jednostki, a za prawidłową ewakuację pracowników kierownik lub inne osoby wyznaczone.

Dyrektor wyjaśniła, że w powyższym okresie w wyniku niedopatrzania nie przeprowadzono praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji. Wskazała również, że takie ćwiczenia planuje zorganizować w najbliższym czasie.

(akta kontroli str.158-180, 719-720)

NIK wskazuje przy tym, że w pkt. 6.4 ww. instrukcji wskazano, że *jedynym czynnikiem wydatnie skracającym czas ewakuacji są wcześniejsze, poprzedzone właściwym szkoleniem cykliczne ćwiczenia ewakuacyjne.*

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia działania MDK (GOKSiR) w zakresie gromadzenia, przechowywania i ochrony materiałów bibliotecznych. Biblioteka posiadała Instrukcję bezpieczeństwa pożarowego, a Dyrektor wprowadziła procedury bezpieczeństwa w pomieszczeniach GOKSiR i Biblioteki. W okresie objętym kontrolą, nie przeprowadzono praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z obiektu jednak nie wpłynęło to na ocenę jednostki w powyższym obszarze.

OBSZAR

⁴³ Dz.U. z 2023 r. poz. 1465.

⁴⁴ Instruktaż przeprowadzony w dniu 22 lutego 2021 r.

⁴⁵ Szkolenia przeprowadzone przez Bibliotekarza w dniach 28 lutego 2022 r. i 1 marca 2023 r.

Opis stanu
faktycznego

3. Prowadzenie gospodarki finansowej

3.1. W latach 2021-2022 księgi rachunkowe prowadzone były w oparciu o zasady (politykę) rachunkowości wprowadzone do stosowania Zarządzeniem nr 8/2015 Dyrektora GOKSiR z dnia 31 grudnia 2015 r. W dniu 31 grudnia 2022 r. na podstawie Zarządzenia nr 06/2022, Dyrektor GOKSiR zastąpił obowiązującą politykę nową wersją⁴⁶ obowiązującą od 1 stycznia 2023 r. Wewnętrzne zasady opisane w ww. dokumentach zawierały wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości⁴⁷, w tym m.in. informacje o wykorzystywanych systemach komputerowych oraz zasadach archiwizacji i ochrony danych ksiąg rachunkowych i dokumentów. W polityce rachunkowości obowiązującej od 2023 r. wskazano, że w ramach metod wyceny aktywów i pasywów oraz ustalania wyniku finansowego zbiory i materiały biblioteczne bez względu na ich wartość wycenia się w cenie nabycia/zakupu, a w przypadku materiałów otrzymanych nieodpłatnie i nieposiadających informacji o cenie, wycenia się wg bieżącej szacunkowej wartości nabycia, którą ustala się komisyjnie. Do ewidencji zbiorów i materiałów bibliotecznych wydzielono w zakładowym planie kont⁴⁸ konto 014.

(akta kontroli str.211-212)

3.2. W latach 2021-2023 (30 września) gospodarka finansowa Instytucji prowadzona była w oparciu o plany finansowe z zachowaniem wysokości dotacji Organizatora. Projekty planów finansowych każdorazowo były sporządzane do 30 września roku poprzedzającego okres objęty planem, a następnie po otrzymaniu od Organizatora informacji o wysokości dotacji opracowywano plan finansowy. W okresie objętym kontrolą, plany finansowe były na bieżąco aktualizowane. Ostatnia aktualizacja planu finansowego na: 2021 r. miała miejsce 2 grudnia 2021 r.⁴⁹, 2022 r. – 30 grudnia 2022 r.⁵⁰, na 2023 r. – 4 września 2023 r.⁵¹. Zatwierdzone przez Dyrektora plany finansowe, w tym plany po zmianach, podobnie jak projekty tych planów, zawierały dane dotyczące przychodów z prowadzonej działalności, dotacje od Organizatora, koszty oraz stan środków pieniężnych na początek i koniec roku. Nie ujmowano natomiast elementów, które nie występowały w jednostce, tj.: środki na wydatki majątkowe oraz środki przyznane innym podmiotom. W planach finansowych, nie wyodrębniono wymaganych na mocy art. 31 uofp stanów należności i zobowiązań na początek i koniec roku, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.213-292)

3.3. W latach 2021-2023 (30 września) MDK/GOKSiR uzyskał dodatni wynik finansowy wynoszący odpowiednio: 8 207,85 zł, 10 114,83 zł oraz 11 938,39 zł⁵².

Z rozliczeń⁵³ planów finansowych za lata 2021-2023 (do 30 września) wynika, że:

- wykonanie przychodów ogółem wynosiło: 310 259,55 zł w 2021 r., 400 866,50 zł w 2021 r. oraz 322 339,50 zł w 2023 r. (30 września), co stanowiło odpowiednio: 96%, 113% i 78% planu na dany rok;
- koszty ogółem poniesiono w wysokościach (% planu): 302 947,80 zł w 2021 r. (94%), 391 054,85 zł w 2022 r. (110%) oraz 310 401,11 zł w 2023 r. (30 września) (75%).

⁴⁶ Dalej: polityka rachunkowości 2023.

⁴⁷ Dz. U. z 2023 r. poz. 120, ze zm., dalej: uor.

⁴⁸ Stanowiący Załącznik nr 3 do obydwu polityk rachunkowości.

⁴⁹ Zmiana wprowadzona Zarządzeniem nr 08/2021 r. Dyrektora GOKSiR.

⁵⁰ Zmiana wprowadzona Zarządzeniem nr 05/2022 r. Dyrektora GOKSiR.

⁵¹ Zmiana wprowadzona Zarządzeniem nr 08/2023 r. Dyrektora MDK.

⁵² Za okres od 01 stycznia 2023 r. do 30 września 2023 r. wynik finansowy na podstawie dokumentu Rozliczenie środków MDK.

⁵³ W odniesieniu do ostatniej wersji planu finansowego na dany rok.

2023

W latach 2021-2023 (30 września) kluczowym przychodem stanowiącym odpowiednio: 91,8%, 77,8% i 88,4% ogółu przychodów, były dotacje podmiotowe od Organizatora. Poza ww. dotacją w planach finansowych na lata 2021-2023, GOKSiR/MDK zaplanował:

- uzyskanie przychodów z wynajmu w wysokości 2 000,00 na każdy rok;
- wpłaty za zajęcia w wysokości 20 000,00 zł w 2021 r. oraz po 25 000,00 zł na 2022 r. i 2023 r.;
- wpłaty od sponsorów (m.in. na dożynki) i darowizny w wysokości: 10 000,00 zł w 2021 r., 17 000,00 zł w 2022 r. i 7 000,00 zł w 2023 r.

W poszczególnych latach, okresu objętego kontrolą, jednostka zrealizowała plan przychodów z: wynajmu, wpłat za zajęcia oraz wpłat od sponsorów w wysokości (stanowiących % zaplanowanych w tej kategorii przychodów):

- w 2021 r.: 510,00 zł (26%), 22 261,75 zł (111%), 500,00 zł (5%);
- w 2022 r.: 1 850,00 zł (93%), 39 816,50 zł (159%), 26 470,00 zł (156%);
- w 2023 r. (do 30 września): 1 600,00 zł (80%), 32 987,50 zł (132%), 350,00 zł (5%).

W strukturze przychodów, poza pozycjami uwzględnionymi w planie finansowym, MDK/GOKSiR uzyskał przychody z tytułu:

- dotacji otrzymanych w 2021 r.⁵⁴, 2022 r.⁵⁵ i 2023 r.⁵⁶ z Biblioteki Narodowej (dalej: BN) na zakup książek⁵⁷, w wysokości 2 150,00 zł w 2021 r. i 2022 r. oraz 2 400,00 zł w 2023 r. (odpowiednio 0,7%, 0,5%, 0,8% ogółu przychodów);
- dofinansowania pozyskanego⁵⁸ w 2022 r. od Instytutu Książki na zakup komputerów, oprogramowania i komputerowych urządzeń w ramach programu „Kraszewski. Komputery dla bibliotek” w wysokości 18 580,00 zł.

W 2021 r. i 2022 r. na niektórych rodzajach kosztów związanych bezpośrednio z funkcjonowaniem biblioteki, MDK/GOKSiR wydatkował środki z przekroczeniem planu finansowego, i tak:

- w 2021 r. – wydatkowano 6 150,00 zł na zakup książek (plan 4 000,00 zł)
- w 2022 r. - wydatkowano:
  - na zakup sprzętu komputerowego do biblioteki - 22 180,00 zł (plan 0 zł),
  - na książki do biblioteki - 6 150,00 zł (plan 4 000,00 zł).

Szerzej na temat wydatkowania środków finansowych z przekroczeniem planu oraz prognozowania przychodów niższych od faktycznie uzyskanych w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 213-359)

3.4. W latach 2021-2023 (30 września), całość dokumentacji w zakresie ewidencjonowania materiałów bibliotecznych oraz liczby użytkowników prowadzono w formie papierowej. Na potrzeby ewidencjonowania materiałów bibliotecznych, w okresie objętym kontrolą, bibliotekarz prowadziła:

- rejestr wpływów (przybytków),
- szczegółowy i sumaryczny rejestr ubytków.

Poza ww. rejestrami w bibliotece prowadzono m.in.: dzienniki biblioteki publicznej - dla każdego roku osobno; księgę inwentarzową księgozbioru, rejestr czasopism, ubytków i przybytków oraz zeszyt zawierający listę wypożyczeń czasopism oraz osób wypożyczających w ramach programu „Książka na telefon”.

⁵⁴ Umowa nr Z-I.07210.0628.2021 z 14 października 2021 r.

⁵⁵ Umowa nr Z-I.07210.0628.2022 z 11 lipca 2022 r.

⁵⁶ Umowa nr Z-I.07210.0628.2023/01 z 17 lipca 2023 r.

⁵⁷ W ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa 2.0” Priorytet 1 Poprawa oferty bibliotek publicznych Kierunek Interwencji 1.1 Zakup i zdalny dostęp do nowości wydawniczych ze środków finansowych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzącego z budżetu państwa.

⁵⁸ Na podstawie umowy nr 99/1/KDB/IK/2022 z 25 sierpnia 2022 r.

Zakupione materiały biblioteczne ewidencjonowane były w księgach rachunkowych na koncie syntetycznym „014 - zbiory i materiały biblioteczne” oraz w rejestrze wpływów i książce inwentarzowej na podstawie dowodów księgowych (faktur, rachunków). Podstawą przyjęcia darowizn były protokoły sporządzane przez komisję, zawierające tytuł książki, autora, nr inwentarzowy oraz oszacowaną wartość pozycji książkowej. W rejestrze ubytków Bibliotekarz ujmowała pozycje księgozbioru spisane protokołem komisji w sprawie ubytków.

Rejestr przybytków nie stanowił dokładnego odwzorowania rejestru przybytków stanowiącego załącznik nr 1 rozporządzenia w sprawie ewidencji materiałów bibliotecznych jednak z wyłączeniem podziału na: wolumen, zeszyt, inne - zawierał wszystkie pozostałe jego elementy. Dodatkowo w ww. rejestrze prowadzono podział przybytków na poszczególne dziedziny wiedzy.

Dyrektor wyjaśniła, że wszystkie pozycje dotyczyły wyłącznie wolumenów, dlatego nie wpisywała takiego podziału natomiast dodatkowy podział na dziedziny wiedzy był przydatny do innej sprawozdawczości.

W rejestrze ubytków ujmowano nr dowodu ubytku, przyczynę, łączną wartość oraz ilość pozycji wynikających z protokołów komisji. Protokół komisji ubytków sporządzony w dniu 13 lipca 2022 r. zawierał elementy wskazane w załączniku nr 6 do rozporządzenia w sprawie ewidencji materiałów bibliotecznych.

Na dzień 31 grudnia 2021 r. i 2022 r. Bibliotekarz sporządziła i przekazała do Głównej Księgowej zestawienia zinwentaryzowanych jednostek ewidencyjnych zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 4 do ww. rozporządzenia. Stan wartościowy w księgach rachunkowych na koniec 2021 r. i 2022 r. pokrywał się z wartością księgozbioru wynikającą z ww. rejestrów i zestawienia. Raz w roku sporządzano również zestawienie materiałów zarejestrowanych w rejestrach ubytków, podając ich liczbę i wartość zgodnie ze wzorem określonym w załączniku nr 8 do ww. rozporządzenia.

(akta kontroli str.129-148, 360-370, 388-391, 457-459, 543-544)

3.5. Biblioteka prowadziła szczegółową ewidencję wpływów w księdze inwentarzowej, zgodnej ze wzorem stanowiącym załącznik nr 2 do rozporządzenia w sprawie ewidencji materiałów bibliotecznych. Księgi prowadzono papierowo, przy wykorzystaniu gotowych druków (książek). Do 30 września 2023 r. zapisano osiem tomów księgi inwentarzowej, a księgozbiór kończył się na nr 29 118 i łącznej wartości 163 378,92 zł. W księdze ubytków na ww. dzień zapisanych było 11 590 wolumenów o wartości 5 447,98 zł. W okresie objętym kontrolą, zgodnie z § 31 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ewidencji materiałów bibliotecznych, na podstawie zarządzenia nr 01/2023 Dyrektora MDK z 2 stycznia 2023 r. przeprowadzono w terminie od 9 stycznia do 10 lutego 2023 r. skontrum materiałów bibliotecznych. W wyniku przeprowadzonego skontrum stwierdzono niedobór 29 pozycji, które zgodnie z § 33 ww. rozporządzenia, uznano za braki względne. Braków bezwzględnych nie stwierdzono.

(akta kontroli str.129-148, 360-375, 388-391, 457-459, 543-544)

3.6. W latach 2021-2023 (30 września) w uchwałach budżetowych Gminy Jeżów zabezpieczono środki finansowe dla MDK/GOKSiR w wysokościach odpowiednio: 290 000,00 zł na 2021 r., 300 000,00 zł na 2022 r. oraz 380 000,00 zł na 2023 r. Przekazane środki stanowiły dotacje na zadania bieżące z zakresu upowszechniania kultury w ramach działu 921 rozdziału 92109 – Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby i finansowano z nich m.in. wydatki związane z działalnością biblioteki publicznej. W 2021 r. z przyznanej dotacji wykorzystano 284 837,80 zł, w 2022 r. Gmina Jeżów zwiększyła⁵⁹ wysokość dotacji o 12 tys. zł, a przyznaną dotację w wys. 312 000,00 zł

⁵⁹ Zarządzeniem nr 24/2022 Wójta gminy Jeżów w sprawie zmiany planu finansowego budżetu gminy Jeżów na rok 2022.

GOKSiR wykorzystał w całości, natomiast do 30 września 2023 r. MDK otrzymał 285 002,00 zł⁶⁰.

Poza środkami otrzymanymi od Organizatora na całą działalność MDK/GOKSiR, Instytucja uzyskała cztery dotacje celowe związane wyłącznie z działalnością biblioteczną, w tym trzy dotacje z Biblioteki Narodowej oraz jedną z Instytutu Książki, które opisano w pkt 3.3 wystąpienia pokontrolnego.

W latach 2021-2023 w ramach działalności związanej wyłącznie z biblioteką MDK/GOKSiR poniósł następujące wydatki:

- 2021 r.: wynagrodzenie Bibliotekarza wraz z pochodnymi (68 286,58 zł) (sfinansowane z dotacji Organizatora), zakup książek - 6 150,00 zł (z tego 4 000,00 zł finansowane z dotacji Organizatora, 2 150,00 zł z dotacji BN), prenumerata czasopisma - 152,57 zł (sfinansowane z dotacji Organizatora), zakup komputera wraz z oprogramowaniem – 4 200,00 zł (sfinansowane z dotacji Organizatora);
- 2022 r.: wynagrodzenie Bibliotekarza wraz z pochodnymi (83 018,77 zł) (sfinansowane z dotacji Organizatora), zakup książek - 6 150,00 zł (z tego 4 000,00 zł finansowane z dotacji Organizatora, 2 150,00 zł z dotacji BN), prenumerata czasopisma - 152,57 zł (sfinansowane z dotacji Organizatora), zakup sprzętu komputerowego⁶¹ w wysokości 22 180,00 zł (18 580,00 zł sfinansowane z dotacji otrzymanej z Instytutu Książki, 3 600,00 zł ze środków własnych);
- 2023 r. (do 30 września): wynagrodzenie Bibliotekarza wraz z pochodnymi (62 767,84 zł) (sfinansowane z dotacji Organizatora).

Wymienione wydatki dokonano w sposób celowy i oszczędny z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów; optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów. Wszystkie zobowiązania zapłacono terminowo. Dowody księgowe, stosownie do art. 22 ust. 1 uor były zgodne z rzeczywistym przebiegiem operacji gospodarczej, które dokumentowały i zawierały co najmniej dane określone w art. 21 tej ustawy.

W rachunku zysków i strat przypisano przychody i koszty do niewłaściwych rodzajów prowadzonej działalności oraz związanych z tym kosztów, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Z rocznego wykorzystania dotacji podmiotowej za 2021 r. i 2022 r. jednostka rozliczała się z Organizatorem poprzez dokument „Rozliczenie środków MDK/GOKSiR na dzień 31 grudnia (danego roku)”, w którym w sposób tabelaryczny prezentowane były rodzaje wydatków, łączny plan budżetu, wykonanie oraz źródła finansowania.

Dotacje otrzymane od BN za 2021 r. i 2022 r. oraz Instytutu Książki wydatkowane w pełnej wysokości oraz rozliczano poprzez Raporty końcowe z wykonania zadań.

(akta kontroli str. 294-305, 376-596)

3.7. Z ewidencji księgowej wynikało, że na koniec 2021 r. i 2022 r. oraz na 30 września 2023 r. łączne należności wynosiły odpowiednio: 4 829,60 zł, 5 769,35 zł oraz 8 769,94 zł. Wartości te nie były zgodne z wykazanymi w sprawozdaniach RB-N, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

GOKSiR/MDK w ww. okresie nie naliczał odsetek od zaległości, nie tworzył odpisów aktualizujących oraz nie spisywał należności przedawnionych.

⁶⁰ Łącznie w pozycji przychodów z dotacji na cały 2023 r. zaplanowano 380 000,00 zł.

⁶¹ Dwa zestawy komputerowe, (komputery stacjonarne, myszki, klawiatury, słuchawki, głośniki, kamerki, monitory), jedno urządzenie wielofunkcyjne, jeden czytnik kodów, trzy czytniki e-booków, jeden komputer przenośny, trzy tablety wraz z oprogramowaniem, dwa zasilacze UPS.

Wykazane w sprawozdaniach Rb-N należności wymagalne dotyczyły działalności niezwiązanej bezpośrednio z działalnością biblioteki. Sprawozdania Rb-N zostały przekazane terminowo⁶².

(akta kontroli str.597-659)

3.8. Zobowiązania wg stanu na 31 grudnia 2021 r. i 2022 r. oraz 30 września 2023 r. na podstawie danych ewidencji księgowej wynosiły: 1 280,00 zł, 1 876,57 zł oraz 6 830,71 zł. Były to krótkoterminowe zobowiązania z tytułu dostaw i usług i dotyczyły głównie nadpłat z tytułu prowadzonych zajęć tanecznych dla dzieci oraz bieżących opłat za energię elektryczną czy wodę do dystrybutorów. Ze sprawozdań budżetowych Rb-Z wynikało, że w okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki nieterminowego regulowania zobowiązań.

W bilansie za 2021 r. i 2022 r. w zakresie zobowiązań i należności zaprezentowano dane niezgodne z rzeczywistą sytuacją finansową, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.294-305, 603-658, 660-666)

3.9. W okresie objętym kontrolą, w jednostce nie udzielano zamówień publicznych o wartości przekraczającej 130 tys. zł netto. Zasady udzielania zamówień poniżej ww. kwoty uregulowano wewnętrznymi procedurami wprowadzonymi zarządzeniem nr 07/2020 Dyrektora z dnia 31 grudnia 2020 r. Zgodnie z powyższym dokumentem stworzono osobne ścieżki postępowania w zakresie zamówień dla trzech przedziałów cenowych, tj. dla zamówień do 5 tys. zł, powyżej 5 tys. zł do 10 tys. zł oraz powyżej 10 tys. zł. do 130 tys. zł.

Analiza dokumentacji dwóch⁶³ najwyższych kwotowo zamówień związanych bezpośrednio z działalnością biblioteki, wykazała co następuje:

- w jednym przypadku ze względu na kwotę poniżej 5 tys. zł, zakup był zwolniony z obowiązku stosowania procedur,
- drugie zamówienie, którego wartość przekraczała 10 tys. zł, przeprowadzono zgodnie z procedurami, tj. przeprowadzono rozeznanie cenowe, zaproszenie do złożenia ofert przesłano do trzech wykonawców, wybrano wykonawcę oferującego najniższą cenę. Udzielenie zamówienia nastąpiło poprzez zawarcie umowy pisemnej określającej warunki realizacji zamówienia.

(akta kontroli str. 404-406, 505-530, 589-596)

3.10. W okresie objętym kontrolą, MDK/GOKSiR terminowo wywiązywał się z przekazywania do Gminy, informacji o przebiegu wykonania planu finansowego jednostki za pierwsze półrocze oraz sprawozdań z wykonania za cały rok⁶⁴. Dane ujęte w rocznych sprawozdaniach z wykonania planów finansowych prezentowały pozycje prognozowanych przychodów i kosztów w wysokościach oszacowanych w planie finansowym oraz stan środków pieniężnych na początek i koniec okresu. Przekazywana sprawozdawczość w zakresie rozliczenia planów finansowych nie zawierała wszystkich elementów, o których mowa w art. 265 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁶⁵, tj. informacji o stanie należności i zobowiązań, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str.306-329)

⁶² Rb-N za IV kwartał 2021 przekazano do gminy Jeżów 17 stycznia 2022 r., za IV kwartał 2022 r. w dniu 10 lutego 2023 r., a za III kwartał 2023 r. w dniu 10 października 2023 r.

⁶³ Zakup do biblioteki zestawu komputerowego wraz z oprogramowaniem FV/236/2021/12 na 4 200,00 zł brutto oraz zakup do biblioteki komputerów, oprogramowania i komputerowych urządzeń peryferyjnych FV/157/2022/10 na 22 180,00 zł brutto.

⁶⁴ Za I półrocze w terminie do 31 lipca roku budżetowego, sprawozdanie roczne z wykonania planu finansowego w terminie do 28 lutego.

⁶⁵ Dz.U. z 2023 r. poz. 1270, ze zm., dalej ufp.

3.11. W okresie objętym kontrolą, GOKSiR/MDK wykorzystywało 417,5 m² powierzchni użytkowej w budynku należącym do Urzędu Miejskiego w Jeżowie⁶⁶, w tym 120 m² – stanowiły pomieszczenia biblioteczne. Pisemnie udokumentowano⁶⁷ użyczenie 249 m² powierzchni wykorzystywanej przez GOKSiR/MDK, w tym na potrzeby prowadzenia biblioteki - 50 m².

Z informacji uzyskanej od Burmistrza Jeżowa wynikało, że poza umową użyczenia z 2004 r. nie było innego dokumentu, na podstawie którego MDK użytkowało pozostałą powierzchnię budynku. Burmistrz wskazał, że w najbliższym czasie powstała rozbieżność dotycząca umownie a faktycznie zajmowanej powierzchni zostanie skorygowana poprzez zawarcie z MDK nowej umowy użyczenia.

W okresie objętym kontrolą, powierzchnia biblioteki nie była podnajmowana, użyczana, dzierżawiona przez inne podmioty.

(akta kontroli str. 695-696, 717-718)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W planach finansowych, informacjach o przebiegu planów finansowych oraz sprawozdaniach z ich wykonania, nie wyodrębniono wszystkich elementów wymaganych przepisami, tj:

- w planach finansowych na lata 2021-2023, wbrew obowiązki określone w art. 31 pkt 6 ufp nie wyszczególniono stanu należności i zobowiązań na początek i koniec roku

Dyrektor wyjaśniła, że powyższe było wynikiem przeoczenia powyższego zapisu.

(akta kontroli str.213-292, 712-716)

- w informacji o przebiegu wykonania planów finansowych oraz w rocznych sprawozdaniach z wykonania planów finansowych GOKSiR na dzień 30 czerwca 2021 r., 31 grudnia 2021 r., 30 czerwca 2022 r., 31 grudnia 2022 r. oraz informacji MDK na dzień 30 czerwca 2023 r. wbrew obowiązki określone w art. 265 pkt 1 i 2 ufp nie wykazano stanu należności i zobowiązań, a w rozliczeniach na dzień 30 czerwca 2022 r., 30 czerwca 2023 r. nie wykazano również należności wymagalnych.

Dyrektor wyjaśniła, że powyższe było wynikiem niedopatrzania.

(akta kontroli str.306-329, 712-716)

2. W MDK podczas realizacji wydatków bieżących związanych bezpośrednio z działalnością biblioteki publicznej z naruszeniem art. 27 ust. 3 i 4 ustawy o prowadzeniu działalności kulturalnej oraz art. 52 ust 3 ufp przekroczono plan finansowy na 2021 r. i 2022 r., a w planowanych dochodach nie uwzględniono niektórych źródeł dochodów, tj.:

a. w 2021 r.:

- w planie dochodów nie uwzględniono dotacji od Biblioteki Narodowej w wysokości 2 150,00⁶⁸ zł;
- po stronie wydatków, na zakup książek zaplanowano 4 000,00 zł, a wydatkowano o 2 150,00 zł⁶⁹ więcej, tj. 6 150,00 zł (154% planu).

b. w 2022 r.:

- w planie dochodów nie uwzględniono: dotacji od Biblioteki Narodowej w wysokości 2 150,00 zł⁷⁰ oraz środków w wysokości 18 580,00 zł⁷¹

⁶⁶ Przed 1 stycznia 2023 r. - Urząd Gminy w Jeżowie.

⁶⁷ Umową użyczenia zawartą na czas nieokreślony w dniu 1 stycznia 2004 r.

⁶⁸ Otrzymanej w dniu 25 października 2021 r.

⁶⁹ Faktury: 39968/2021 z 3 listopada 2021 r. zakup książek do biblioteki 306,00 zł brutto, 906/2021 z 4 listopada 2021 r. zakup książek do biblioteki 810,60 zł brutto, F/000546/21 z 17 listopada 2021 r. zakup książek do biblioteki 1 033,40 zł brutto.

⁷⁰ Otrzymanej w dniu 26 lipca 2022 r.

⁷¹ Otrzymanej w dniu 7 września 2022 r.

uzyskanych z programu „Kraszewski” na zakup komputerów do biblioteki;

– po stronie wydatków:

- na zakup książek zaplanowano 4 000,00 zł, a wydatkowano o 2 150,00 zł⁷² więcej, tj. 6 150,00 zł (154% planu dla tej pozycji);
- na zakup materiałów i wyposażenia zaplanowano 15 385,45 zł, a wydatkowano 39 349,53 (256% planu dla tej pozycji), w tym nie ujęto w planie zakupu komputerów dla biblioteki w wys. 22 180,00 zł⁷³.

Zgodnie z ww. przepisami podstawą gospodarki finansowej jest plan finansowy sporządzany zgodnie z przepisami ufp, zaś zmiany w zakresie przychodów i kosztów, wymagają dokonania zmian w rocznym planie finansowym.

Dyrektor wyjaśniła, że instytucja w latach 2021-2022 pozyskała dodatkowe środki na działalność statutową, a plan finansowy uwzględniał m.in. wysokość udzielonej dotacji od Organizatora, a także był zgodny ze statutem instytucji. Wskazała, że w pozostałym zakresie zgodnie z art. 27 udk, GOKSiR gospodarował przydzieloną i nabytą częścią mienia oraz prowadził samodzielną gospodarkę w ramach posiadanych środków. Dyrektor wyjaśniła, że Główna księgową skupiła się na tym, aby dotacja od Organizatora była wykorzystana zgodnie z planem i zmiany w planie finansowym dokonywane były na bieżąco, natomiast w przypadku dodatkowych środków pozyskanych w ciągu roku przez instytucję, aby dodatkowe przychody miały pokrycie w poniesionych kosztach. Dyrektor podkreśliła, że pomimo analizowania przepisów prawa i uczestniczenia w różnego rodzaju szkoleniach to nieświadomie nastąpiła powyższa sytuacja.

(akta kontroli str.213-269, 294-321, 330-349, 377-448, 457-523, 704-709)

NIK wskazuje, że pomimo pokrycia wydatków otrzymanymi dotacjami oraz prawidłowego rozliczenia środków finansowych z BN i Instytutu Książki, podstawową zasadą dokonywania wydatków przez jednostki sektora finansów publicznych określoną w art. 44 ust. 1 pkt 3 ufp jest plan finansowy stanowiący podstawę gospodarki finansowej jednostki, a zatem wyznacza zakres upoważnienia do wydatkowania środków.

Podnieść należy, że stwierdzona nieprawidłowość nie spowodowała skutków dla

realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych.

3. MDK (wcześniej GOKSiR) sporządził sprawozdania Rb-N za IV kwartał 2021 r. i 2022 r. oraz za III kwartał 2023 r. w sposób nierzetelny ponieważ wykazano w nich niezgodnie ze stanem faktycznym należności, i tak:

- w sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2021 roku Rb-N wykazano należności wymagalne w wysokości 3 428,10 zł oraz należności pozostałe 1 326,50 zł, łącznie 4 754,60 zł, podczas gdy z ewidencji księgowej⁷⁴ wynika, że należności łączne na koniec roku wynosiły 4 829,60 zł, tj. o 75 zł wyższe. Dyrektor wyjaśniła, że omyłkowo nie wykazała kwoty 75,00 zł.
- w sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2022 roku wykazano należności wymagalne w wysokości 4 034,35 zł oraz należności pozostałe 1 870,21 zł, łącznie 5 904,56 zł, podczas gdy z ewidencji księgowej⁷⁵ wynika, że należności łączne na koniec roku wynosiły 5 769,35 zł, tj. 135,21 zł mniejsze.

⁷² Faktury: 43954/2022 z 26 października 2022 r. zakup książek do biblioteki 1 189,10 zł brutto, 44135/2022 z 14 listopada 2022 r. zakup książek do biblioteki 960,90 zł brutto.

⁷³ Faktura FV/157/2022/10 z 31 października 2022 r. zakup sprzętu komputerowego 22 180,00 zł.

⁷⁴ Zestawienie obrotów i sald za 2021 r. kont od 201 do 240.

⁷⁵ Zestawienie obrotów i sald za 2022 r. kont od 201 do 240.

Dyrektor wyjaśniła, że omyłkowo doliczyła do stanu należności saldo Ma konta 201-1 w kwocie 135,21 zł;

- w sprawozdaniu Rb-N za III kwartał 2023 roku wykazano należności wymagalne w wysokości 5 977,10 zł oraz należności pozostałe 2 592,25 zł, łącznie 8 569,35 zł, podczas gdy z ewidencji księgowej⁷⁶ wynika, że należności łączne na koniec roku wynosiły 8 769,94 zł tj. o 200,59 zł więcej. Dyrektor wykazała, że z niedopatrzeń w sprawozdaniu nie wykazała należności z konta 201-1 w kwocie 200,59 zł.

(akta kontroli str.597-658, 712-716)

NIK wskazuje, że rozbieżności w zakresie prezentacji danych finansowych przekazywanych do Organizatora mogły spowodować powstanie błędów w sprawozdawczości łącznej. Ponadto takie działania były niezgodne z wytycznymi określonymi w grupie „D” Informacja i Komunikacja Komunikatu nr 23 Ministra Finansów z 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁷⁷.

- a) GOKSiR/MDK sporządził sprawozdania finansowe za 2021 r. i 2022 r. w sposób nierzetelny oraz z naruszeniem przepisów uor. :

- w rachunkach zysków i strat stanowiących element sprawozdań finansowych jednostki, GOKSiR wykazywał przychody i koszty bezpośrednio związane z działalnością statutową, w tym działalnością biblioteki w części poświęconej pozostałej działalności operacyjnej⁷⁸ zamiast w częściach A i B rachunku zysków i strat poświęconych działalności statutowej, w sytuacji gdy zgodnie z art. 4 ust. 2 uor zdarzenia, w tym operacje gospodarcze wykazuje się w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną. Pozycje związane z bezpośrednią działalnością Jednostka pozostawiła niewypełnione.

Dyrektor wyjaśniła, że niewłaściwe ujęcie pozycji przychodów i kosztów w sprawozdaniu wynikało z błędnej interpretacji pozycji w rachunku zysków i strat. W swoich wyjaśnieniach nadmieniła, iż powyższa sytuacja nie miała wpływu na ostateczny wynik finansowy za lata 2021 i 2022.

(akta kontroli str. 294-305, 712-716)

NIK wskazuje, że rachunek zysków i strat, o którym mowa w art. 47 uor jest sporządzany w układzie segmentowym, co oznacza, że poniesione koszty i osiągnięte przychody są obliczane dla każdego rodzaju działalności. Rachunek ten informuje o wysokości wyników finansowych na poszczególnych poziomach działalności, a właściwa prezentacja poszczególnych pozycji rachunku zysków i strat pozwala na porównanie poszczególnych przychodów i kosztów działalności.

- w bilansach w pozycjach zobowiązań i należności wykazano należności i zobowiązania różniące się od stanów wynikających z ewidencji księgowej:
  - na koniec 2021 r. należności wykazano w wysokości 3 931,35 zł zamiast 4 829,60 zł zaś zobowiązania z tytułu dostaw i usług w wysokości 381,75 zł zamiast 1 280,00 zł;
  - na koniec 2022 r. należności wykazano w wysokości 4 264,85 zł zamiast 5 769,35 zł zaś zobowiązania z tytułu dostaw i usług w wysokości 372,07 zamiast 1 876,57 zł.,

w sytuacji gdy w myśl art. 7 ust. 3 uor wartość poszczególnych składników aktywów i pasywów, przychodów i związanych z nimi kosztów, jak też zysków i strat nadzwyczajnych ustala się oddzielnie. Nie można

⁷⁶ Zestawienie obrotów i sald za 2023 r. kont od 201 do 240.

⁷⁷ Dz. Urz. MF z 2009 r. Nr 15, poz. 84.

⁷⁸ Część D i E rachunku zysków i strat.

kompensować ze sobą wartości różnych co do rodzaju aktywów i pasywów, przychodów i kosztów związanych z nimi oraz zysków i strat nadzwyczajnych.

Dyrektor wyjaśniła, że w bilansie na koniec 2021r. i 2022 r. przedstawiła „per saldo” część należności i zobowiązań.

(akta kontroli str. 294-305, 659-716)

NIK wskazuje, że w stosunku do rozrachunków ustawa o rachunkowości nie pozwala na ich kompensatę i prezentowanie w bilansie "per saldo" nawet w sytuacji, gdy należność i zobowiązanie dotyczy tego samego podmiotu. Odnosi się to do wszystkich rodzajów rozrachunków, tj. z tytułu dostaw i usług, publicznoprawnych, z tytułu udzielonych i otrzymanych pożyczek, z pracownikami itd.

OCENA CZĄSTKOWA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli MDK (GOKSiR) prawidłowo, tj. zgodnie z obowiązującymi zasadami (umowami), wykorzystał i rozliczył otrzymane dotacje podmiotowe i celowe na wydatki w zakresie funkcjonowania biblioteki. Wydatki objęte badaniem uregulowano terminowo jednak dopuszczono do wydatkowania w 2021 r. i 2022 r. środków z przekroczeniem planu finansowego. W planach finansowych oraz ich rozliczeniach nie ujęto wszystkich wymaganych elementów, a sprawozdania Rb-N za 2021 r., 2022 r. oraz III kwartał 2023 r. nie odzwierciedlały faktycznej wysokości należności. Sprawozdania finansowe za lata 2021-2022 nie w pełni spełniały wymogi wynikające z ustawy o rachunkowości ponieważ w bilansach wskazywano stany należności i zobowiązań niezgodne z ewidencją księgową, a w rachunkach zysków i strat nie prezentowano danych w układzie segmentowym, tj. nie wyszczególniano przychodów i kosztów związanych z działalnością statutową. Wewnętrzne zasady opisane w polityce rachunkowości zawierały wszystkie elementy określone w art. 10 ust. 1 uor. W bibliotece prawidłowo prowadzono ewidencję materiałów bibliotecznych i księgi inwentarzowe posiadanego księgozbioru. Stosownie do § 31 ust. 1 rozporządzenia w sprawie ewidencji materiałów bibliotecznych w 2023 r. przeprowadzono skontrum zbiorów bibliotecznych.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Wdrożenie procedur zabezpieczających przed wydatkowaniem środków finansowych z przekroczeniem planu finansowego.
2. Uaktualnienie obowiązującego Regulaminu organizacyjnego.
3. Wzmożenie nadzoru nad prawidłowością i kompletnością sporządzania: sprawozdań finansowych, K-03, Rb-N, planów finansowych oraz informacji o przebiegu wykonania planu finansowego.
4. Przeprowadzenie praktycznego sprawdzenia organizacji oraz warunków ewakuacji z obiektu.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 18 stycznia 2024 r.

Kontroler
Magdalena Walicka-Bąk
Główny specjalista kp.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

.....
podpis